

Gümnaasiumi majandusõpik 2025

Struktuur, teemad ja autorid

1. Mis on majandusteadus? *Meelis Kitsing, EBS*

Miks on majandusteadus tähtis? Ressursid vajaduste rahuldamiseks. Majanduslik mõtteviis. Piirprintsiiip. Turumajanduse põhilised otsused. Mikro- ja makroökonomika

2. Vaba ettevõtlus ehk turumajandus *Meelis Kitsing, EBS*

Vaba ettevõtluse alustalad – eraomand, hinnasüsteem, konkurents. Teised majandussüsteemid. Majandusmudelid. Raha ja ringlusvoog. Turumajanduse eesmärgid.

3. Nõudlus, pakkumine ja turuhind *Epp Vodja, JA Eesti*

Nõudlus kui majandusmõiste. Hinnamõju, nõudluse muutus, turunõudlus. Pakkumine, hinnamõju, turupakkumine, pakkumise muutus. Turu tasakaal ja turuhind.

4. Isiklikud rahaasjad ja investeerimine *Randy Padar, Madis Kallion, EBS*

Säästmine, hoiustamine ja laenamine. Käitumisökonomika (miks me ratsionaalseid valikuid ei tee, tulu maksimeerimine). Risk ja kindlustus. Pensioniks kogumine ja pikaajaline investeerimine. Börs. Krüptovarad, võimalused ja ohud. Arukas tarbimine ja tarbijakaitse. E-kaubandus. Digitaalsed lahendused rahaasjades. Andmekaitse. Küberturvalisus.

5. Ettevõtlus ja jätkusuutlikkus *Ülle Pihlak, Henri Lindal, Reigo Kimmel, EBS*

Ringmajandus, kestlikkus, uued tehnoloogiad ja nende 6 valdkonda. Sotsiaalne ettevõtlus. Ideest ettevõtte. Kaasaegne ettevõtte loomine. Start-upid. Tehisaru, selle mõju ja rakendamise võimalused ettevõtluses ja ühiskonnas.

6. Tootmine ja teenused *Ülle Pihlak EBS, Janno Siimar, Velvet*

Tootmine ja tootlikkus, mõjutegurid. Tootlikkus ja kulud (tasuvuspunkt, kahaneva tootlikkuse seadus, mastaabisääst). Teenused, jagunemine ja kaks iseloomu, digiteenused, teenuste koondumine, teenuste ärimudelid, teenuste kasutaja andmed, kasutajakeskne arendus.

7. Turundus *Kristiina Kägu, EBS*

Turunduse nurgakivid- 4P. Turundusplaan. Digiturunduse põhimõisted, kanalid, sotsiaalmeedia mõju kasutajatele. Sotsiaalmeedia platvormid ja strateegiad erinevatele turu segmentidele. Bränd ja kaubamärk. brändisaadikud.

8. Tööjõud majanduses *Kirke Altrov, Manpower, Liina Reimann, EBS*

Tööõigus- 10 asja, mida töötaja peab teadma tööle asudes. Mida peaks teadma tööandja. Töövormid- kaugtöö, tööampsud, renditöö. Persooni turundus/ persoonibränd.

9. Konkurents ja koostöö *Ramon Rask, EBS*

Turustruktuur- konkurentsivormid. Kui ettevõtted ühinevad. Informatsioon ja kaubavahetus.

10. Valitsus ja riigieelarve *Kadri Klaos, Madis Aben, Eneken Lipp, Rahandusministeerium*

Kust tuleb riigi raha ja kuhu kulub. Valitsuse tegevus. Riigieelarve, tulud/ kulud, sesoonsus. Milleks makse kogutakse. Maksupoliitika.

11. Finantssüsteem ja rahapoliitika. *Liina Kulu ja Peeter Luikmel, Eesti Pank*

Hinnastabiilsus ja raha väärtuse muutus. Inflatsiooni põhjused, kasu ja kahju. Kuidas toimib finantssüsteem? Krediitiasutused, keskpanga roll, Eesti Panga ülesanded. Tulevikutrendid rahamaailmas. Tehnoloogia, robotika, tehisintellekt, jagamismajandus, plokiahelad, kliendiandmete olulisus.

12. Majanduse stabiilsus ja majandusnäitajad *Renee Pesor, EBS*

Majandusnäitajad- töötuse määr, inflatsioon, SKT arvutamise meetodid. Reaalne SKT. Majandustsüklid. Majanduse stabiilsus, majandus- ja rahapoliitika.

13. Maailmamajanduse arengud ja suurhuvid *Garri Raagmaa, TÜ Pärnu Kolledž*

Rahvusvahelise kaubanduse tekkepõhjused. Absoluutne ja suhteline eelis. Maksebilanss ja välismajanduspoliitika, kaubanduspiirangud. Suurriikide roll ja mõju maailmamajanduses. Suured arengud maailmas- energiamajandus, kiibid, elektriautod ja vajadus haruldaste metallide järele, järjest suurenevad keskkonnaprobleemid, tehnoloogiaettevõtete globaalne roll. Andmete kaitse ja selle mõju.